

कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया संदर्भात दिनांक २५ जून २०१८ रोजी मा. डॉ. संजीव कुमार, आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे अध्यक्षतेखाली राष्ट्रीय दुपारी ३.०० वाजता आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस खालील अधिकारी उपस्थित होते.

- १) डॉ. संजिव कांबळे, संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- २) डॉ. (श्रीमती) अर्चना पाटील, अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा (कुटुंब कल्याण), पुणे
- ३) डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, माजी अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अकोला तथा स्त्रीरोग तज्ञ, मुंबई
- ४) डॉ. (श्रीमती) विनया आंचोरे, सहाय्यक प्राध्यापक (शल्य चिकित्सा विभाग), ग्रंट शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व सर जे.जे. रुग्णालय समुह, मुंबई
- ५) डॉ. दिगंबर कानगुले, सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा (कुटुंब कल्याण), पुणे

सदर बैठकीचे विषयपत्रिके वरील विषय खालील प्रमाणे आहेत,

- (१) दि. ३१.१०.२०१७ रोजी झालेल्या गुणवत्ता आश्रवासन उपसमितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त कायम करणे.
- (२) कुटुंब नियोजन नुकसान भरपाई योजने अंतर्गत सन २०१७-१८ मधील भौतिक व आर्थिक बाबींचा आढावा घेणे.
- (३) सन २०१७-१८ मधील कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिये नंतर मृत्यू पावलेल्या उर्वरित ११ प्रकरणांचा आढावा घेणे.
- (४) मा. अध्यक्षीय समितीने ऐनवेळी उपस्थित होणा-या विषयांवर चर्चा करणे.

डॉ. दिगंबर कानगुले, सहाय्यक संचालक आरोग्य सेवा (कु.क.) पुणे यांनी मा. अध्यक्षीय व सर्व उपस्थित सदस्यांचे स्वागत केले व बैठकीच्या विषयसूचीनुसार सर्व विषयांची माहिती दिली. उपस्थित सदस्यांनी प्रत्येक विषयांस अनुसरून आपली तांत्रिक व प्रशासकीय बाबींच्या संदर्भात मते मांडली. त्यानुसार काही महत्वाचे धोरणात्मक निर्णय या समितीने घेतले. प्रत्येक विषयानुसार झालेली चर्चा, उपस्थित केलेले मुद्दे व झालेले निर्णय या विषयाचा कार्यवृत्तांत खालीलप्रमाणे आहे,

- दि. ३१.१०.२०१७ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त वाचून कायम करण्यात आले.

सदर बैठकीमध्ये खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले,

- कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यापूर्वी Pre Existing Medical History ची नोंद काळजीपूर्वक घेण्याबाबत व त्याबाबतची सर्व कागदपत्रे मृत्यू प्रकरणांच्या प्रस्तावास जोडण्याबाबत सर्व जिल्हे/मनपा यांना सुचना निर्गमित कराव्यात.
- सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षामध्ये कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया शिबीरामध्ये केल्या गेलेल्या शस्त्रक्रियेनंतर किती असफल, गुंतागुंत व मृत्यू प्रकरणे आहेत याबाबतची सविस्तर माहिती समितीस पुढील बैठकीत सादर करावी.
- सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षामधील कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रियेनंतर मृत्यू पावलेल्या ११ मृत्यूंचे अन्वेषण व चर्चा या सभेमध्ये करण्यात आली. डॉ. दिगंबर कानगुले, सहाय्यक संचालक, कु.क. यांनी सर्व ११ मृत्यू प्रकरणे एक एक करून संक्षिप्त स्वरूपात समितीसमोर मांडली. त्यानुसार समितीतील तज्ञांनी सदर ११ मृत्यू बाबत आपले विचार मांडले.

- डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, माजी अधिष्ठता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अकोला तथा स्त्रीरोग तज्ञ, मुंबई यांनी काही प्रकरणामध्ये शस्त्रक्रियेपूर्वीच्या तपासणीमधील बुटी, शस्त्रक्रिया करतेवेळी झालेले दुर्लक्ष, पाठपुरावा करतेवेळी न घेतलेली नाळजी इ. छोट्या बुटीमुळे मृत्यू झाल्याचे समितीच्या निदर्शनास आणून दिले. तसेच मृत्यू प्रकरणांवाबत संक्षिप्त स्वरूपात माहिती सादर करतांना प्रत्येक प्रकरणातील मृत्यू पावलेल्या महिलेचा विरनृत बायोडाटा, आजाराचा पुर्व इतिहास असल्यास त्याची नोंद, विविध प्रयोगशाळा चाचण्यांचे अहवाल व मृत्यूचे कारण नमुद करण्याबाबत सुचविले.
- डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, यांनी मृत्यू प्रकरणाबाबत माहिती राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय पुणे येथे राज्य स्तरावर प्राप्त झाल्यानंतर पुणे येथे जिल्हा रुग्णालयात अथवा समुन रुग्णालयात वाच्यगत असलेल्या स्त्रीरोग तज्ञामार्फत सर्व केस पेपर्स तपासुन मृत्यूचे नेमके कारण निश्चित करावे असे सुचित केले.
- डॉ. संजीव कांबळे, संचालक, आरोग्य सेवा महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी सर्व मृत्यू प्रकरणांच्या वैद्यकीय उपचाराचे सर्व केस पेपर्स उपलब्ध करुन घेऊन समिती बैठकीमध्ये चर्चासाठी सादर करण्याबाबत सुचित केले.
- मन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षामधील आज चर्चा केलेल्या सर्व ११ मृत्यू प्रकरणांच्या वैद्यकीय उपचाराबाबतचे सर्व केस पेपर्स डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, यांना निरीक्षणासाठी पाठवावेत. डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, यांनी या सर्व ११ मृत्यू प्रकरणांवाबत वैद्यकीय उपचारासंदर्भातील केस पेपर्सच्या आधारे आपले अभिप्राय द्यावेत व त्यानुसार या ११ प्रकरणाबाबत पुढील बैठकीमध्ये चर्चा करावी असे मा. आयुक्त (आरोग्य सेवा) तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी सुचित केले.

Sr. No.	Name of Deceased	Date of Operation & Date of Death	Type of Operation	Remark of State Quality Assurance Sub Committee
1	Smt. Sangita Thakare	07-10-17 14-10-17	Minilap	<ul style="list-style-type: none"> • Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam. for remarks.
2	Smt. Gouri Gaikwad	15-12-18 30-01-18	Minilap	<ul style="list-style-type: none"> • Hospital should strictly follow guidelines for preoperative, consent, check list, intra operative, post operative monitoring • Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
3	Smt. Chetana Shende	25-11-17 06-12-17	LSCS with TL	<ul style="list-style-type: none"> • Hospital should strictly follow guidelines for preoperative, consent, check list, intra operative, post operative monitoring • Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
4	Smt. Mukta Khagewad	02-02-18 03-02-18	Laparoscopy	<ul style="list-style-type: none"> • Careful preoperative examination by Medical Officer • Availability of emergency drugs • Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.

Sr. No.	Name of Deceased	Date of Operation & Date of Death	Type of Operation	Remark of State Quality Assurance Sub Committee
5	Smt. Preeti Thakre	<u>03-08-17</u> 03-08-17	Laparoscopy	<ul style="list-style-type: none"> Check list should mandatorily used before TL/NSV Previous history should be taken before TL/NSV In doubtful situation USG should be done Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
6	Smt Usha Gavhane	<u>15-12-17</u> 21-12-17	Minilap	<ul style="list-style-type: none"> While referring patient about the details of operation done & treatment given should be mentioned in referral slip. Infection prevention practices should have been strictly followed at PHC. Case should not have been discharged and should have been referred early to higher center. Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
7	Smt. Manisha Chaphekar	<u>03-01-18</u> 06-01-18	LSCS with TL	<ul style="list-style-type: none"> Senior gynecologist should attend critical cases. Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
8	Smt. Laxmi Kamalgiri	<u>03-01-18</u> 08-01-18	LSCS with TL	<ul style="list-style-type: none"> Post Operative follow up must have done as per protocol Must be referred to higher institute promptly Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
9	Smt. Jayashri Balak	<u>23-01-18</u> 24-01-18	LSCS with TL	<ul style="list-style-type: none"> Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
10	Smt. Laxmi Biradar	<u>23-01-18</u> 24-01-18	Minilap	<ul style="list-style-type: none"> Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.
11	Smt. Nilam Raul	<u>23-01-18</u> 24-01-18	MTP with TL	<ul style="list-style-type: none"> Collect details of medical treatment given & send copy of it to Dr. Rekha Dawar madam for remarks.

सदर बैठकीमध्ये झालेले महत्वाचे निर्णय, त्याबाबत करावयाची कार्यवाही व जबाबदार अधिकारी यांचा संक्षिप्त तपशिल खालीलप्रमाणे आहेत,

क्र. सं.	दिनांक	कार्यवाही व अर्पित काळाची	जबाबदार अधिकारी
१	कुटुंब नियोजन प्रत्येकीया करण्यापूर्वी Pre Existing Medical History काळजीपूर्वक घेण्यात यावी व त्याचे योग्यपणे मृत्यू प्रकरणाच्या प्रस्तावात जोडावेत.	कुटुंब नियोजन प्रत्येकीया करण्यापूर्वी Pre Existing Medical History काळजीपूर्वक घेण्याबाबत व त्याबाबतची सर्व कागदपत्रे मृत्यू प्रकरणाच्या प्रस्तावात जोडण्याबाबत सर्व जिल्हे/मनपा यांना परिपत्रकाद्वारे सूचना निर्गमित निर्गमित करणे.	डॉ. डी.टी. कानगुले सहाय्यक संचालक (कु.क.), पुणे
२	सन २०१७-१८ मध्ये कुटुंब नियोजन प्रत्येकीया शिबीरामध्ये केल्या गेलेल्या प्रकरणे असफल, गुंतागुंत व मृत्यू ची आहेत याबाबतची माहिती समितीस सादर करणे.	सन २०१७-१८ मध्ये कुटुंब नियोजन प्रत्येकीयेनंतर असफल, गुंतागुंत व मृत्यू झालेल्या प्रकरणांची माहिती समितीस सादर करणे	डॉ. डी.टी. कानगुले सहाय्यक संचालक (कु.क.), पुणे
३	मृत्यू प्रकरणाबाबतची माहिती राज्य स्तरावर प्राप्त झाल्यानंतर पुणे येथे जिल्हा रुग्णालयात अथवा ससुन रुग्णालयात कार्यरत असलेल्या स्त्रीरोग तज्ञासर्वत सर्व केस पेपर्स तपासून मृत्यूचे नेमके कारण निश्चित करावे व नंतरच समितीस सादर करणे.	मृत्यू प्रकरणाबाबत प्राप्त माहितीच्या आधारे तज्ञासर्वत मृत्यूचे कारण निश्चित करणे.	डॉ. डी.टी. कानगुले सहाय्यक संचालक (कु.क.), पुणे
४	सन २०१७-१८ मध्ये झालेल्या ११ मृत्यू प्रकरणांबाबत सर्व केसपेपर्स डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, माजी अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अकोला तथा स्त्रीरोग तज्ञ, मुंबई यांना निरीक्षणासाठी पाठवून त्यांचे अभिप्राय घ्यावेत व त्यानुसार मार्गदर्शक सूचना सर्व जिल्हे/मनपा यांना निर्गमित करणे	डॉ. (श्रीमती) रेखा डावर, यांच्या अभिप्रायानुसार मार्गदर्शक सूचना सर्व जिल्हे/मनपा यांना निर्गमित कराव्यात.	डॉ. डी.टी. कानगुले सहाय्यक संचालक (कु.क.), पुणे (डॉ. श्रीमती रेखा डावर सहसाय्याने)

डॉ. दिगंबर कानगुले, सहाय्यक संचालक (कु.क.) पुणे यांनी सर्व उपस्थित सदस्यांचे आभार अधिकांच्या परवानगीने बैठक समाप्त झाल्याचे घोषित केले.

सहाय्यक संचालक
तथा

अतिरिक्त संचालक आरोग्य सेवा
कु.क., मा.वा.सं. व शा.जा. पुणे

अध्यक्ष
तथा
आयुक्त (आरोग्य सेवा) व
अधियान संचालक, रा.वा.सं., मुंबई

State: Maharashtra

Report Type: Biannual

Reporting period: April 2018 to Sept 2018

1. Family Planning Performance:

Services	Q1	Q2	Total
Interval Minilap (Mini-Laparoscopic (Other than Post Partum) Sterilizations)	45100	43219	88319
Laparoscopy	37293	18976	56269
PPS (Mini-Lap Post-Partum (within 7 days) Sterilizations)	13978	14615	28593
Female Sterilization	96371	76810	173181
Male Sterilization	561	2440	3001
IUCD	96567	108855	205422
PPIUCD	27519	31866	59385
Public Inst. Deliveries	227432	256757	484189
PPIUCD Acceptance(Out of total public health institutional deliveries)	12	12	12

ASHA Scheme Performance :

Services	Q1	Q2	Total
HDC (percentage distribution of condoms, OCP, and ECP)	CC 16%, OCP 28%, and ECP 40%	CC 13%, OCP 54%, and ECP 53%	CC 15%, OCP 41%, and ECP 47%
ESB Schemes (To be filled by states where scheme is implemented)	9 Districts	34 Districts	34 Districts
PTK Utilization	9016	21419	30435